

Koranische sleutels

Koranische sleutels

Enes Ulusoy

Schrijver: Enes Ulusoy
Uitgegeven via: Brave New Books
Jaar van uitgave: 2026
ISBN: 9789465385969
© Enes Ulusoy

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteur.

Inhoud

Voorwoord	10
Kritisch denken	12
De verhevenheid van Allah	22
De absolute protectie van de Koran	48
De esthetiek van de Koranische symmetrie	52
Het lijk van de farao	60
Eén vers dat de wereld kan veranderen	65
De waarde van de Koran	70
De meerderheid heeft ongelijk	73
De Koran verwerpt formalisme	75
Het gezin als fundament van de samenleving	79
De hoekstenen van economische rechtvaardigheid	82
De bestaansdoelen volgens de Koran	86
De industrie van achterklap	90
De vervloeking van corrupte geleerden	92
Het ontkennen van de <i>ṭāghūt</i>	94
Een fatale les	97
Een schokkende confrontatie	100
Een dodelijke uitdaging	103
Een verpletterend dreigement	105
Een uitpuittend advies	107

Voorwoord

De Koran is geen boek onder de boeken. Het is het Boek. Een spreken dat geen echo heeft, een licht dat geen schaduw werpt. Wie het benadert als slechts literatuur, zal verstommen bij zijn taalkunst, maar blind blijven voor zijn oorsprong. Wie het leest als geschiedenis, mist de eeuwigheid die het ademt. En wie het reduceert tot wet of moraal, dooft de vonk van Zijn nabijheid.

Dit boek dat je nu in handen hebt, is een poging om — bescheiden en gebogen — de poorten te openen naar sommige wonderen, wijsheden en schoonheden die in de verzen van de Koran besloten liggen. Geen volledige *tafsīr*, geen technische exegese, maar een thematische tocht langs de toppen van betekenis. Elk hoofdstuk behandelt een vers, een reeks verzen of een Koranisch motief dat als een fontein spuit in het hart van de opletende lezer.

We leven in een tijd waarin de woorden van de Schepper overschaduwd worden door de schreeuw van de schepping. Waarin de rust van het gedenken van Allah wordt verdreven door het rumoer van de wereldse bezigheden. Maar wie zich even terugtrekt, wie zich openstelt — al is het met één vers — zal proeven dat dit Boek spreekt met een stem die de ziel herkent nog vóór het verstand begrijpt.

In deze bescheiden bloemlezing wil ik met de lezer stilstaan. Niet om alleen te begrijpen, maar om te ontvangen. Niet om alleen te analyseren, maar om te bewonderen. De Koran nodigt ons niet enkel uit tot nadenken, maar tot hervormen — onszelf, onze gemeenschappen, onze kijk op de wereld. In een tijd waarin we overall zoeken naar betekenis, toont de Koran dat we die al bezaten.

Moge dit werk een sleutel zijn tot dat grote Slot.
En moge Allah ons vergezellen op deze reis door Zijn Woord.

Geen enkel boek kan perfectie naderen. Er bestaat maar één perfect en onfeilbaar boek en dat is het Boek van Allah. Al-Muzani zei over al-Shafi'i dat hij zijn boek *al-risāla* tachtig keer had uitgelezen en elke keer fouten tegenkwam. Daarop zei al-Shafi'i: "Allah heeft bepaald dat geen enkel boek, behalve Zijn Boek, volmaakt kan zijn." Deze waarheid geldt vanzelfsprekend ook voor dit werk. Wat aan fouten, vergissingen of tekortkomingen in dit boek te vinden is, is het gevolg van mijn eigen tekortschietende ego. Wat erin aan kennis, wijsheid en zegen te vinden is, komt van Allah alleen. Ik vraag Allah om dit werk van mij te aanvaarden als een voortdurende liefdadigheid (*ṣadaqa jāriya*), en mij de beloning ervan te schenken in het hiernamaals. Moge Allah dit boek tot een bron van veel goeds maken, en het dienstbaar stellen aan de mensheid. Amin!

Kritisch denken

De Koran is geen boek dat de menselijke ratio verwaarloost of onderdrukt. Integendeel, het spoort aan tot denken, reflectie en toetsing. De grootste getuige hiervan is de geschiedenis zelf. Door de eeuwen heen zijn binnen de islamitische kenniswereld talloze scholen en denkrichtingen ontstaan — elk met hun eigen benadering, accenten en inzichten. Deze veelkleurige mozaïek van interpretaties is geen zwakte, maar juist een bewijs van de intellectuele ruimte en vrijheid die de Koran biedt aan de mens die nadenkt, onderzoekt en zoekt naar waarheid.

In tal van verzen benadrukt Allah het belang van kritisch denken als sleutel tot waarheid en leiding. Kritisch nadenken is geen moderne innovatie, maar een fundamenteel onderdeel van de islamitische epistemologie zoals geopenbaard in de Koran. Allah, de Almachtige, openbaart de volgende verzen hierover:

“En Wij hebben voor velen van de jinn en de mensen werkelijk de hel geschapen. Zij hebben harten waarmee zij niet begrijpen, en ogen waarmee zij niet zien, en oren waarmee zij niet horen. Zij zijn als vee, nee, zij zijn nog verder afgedwaald. Zij zijn degenen die onachtzaam zijn.”¹

“En Hij werpt verontreiniging op degenen die hun ratio niet gebruiken.”²

¹ Koran, 7:179.

² Koran, 10:100.

“Voorzeker, Wij hebben tot jullie een Boek neergezonden waarin jullie eer vermeld is. Zullen jullie dan niet jullie verstand gebruiken?”³

“En zij zullen zeggen: ‘Als wij maar geluisterd hadden of ons verstand hadden gebruikt, dan waren wij niet onder de bewoners van de laaiende vlam geweest’.”⁴

Deze verzen illustreren dat het gebrek aan begrip en redegebruik een oorzaak is van dwaling. De Koran roept de mens niet op tot blinde navolging, maar tot doordachte acceptatie. Zelfs de goddelijke openbaring wordt niet boven toetsing verheven:

“Bezinnen zij zich dan niet over de Koran? Als het van iemand anders dan Allah was geweest, dan zouden zij daarin vele tegenstrijdigheden aantreffen.”⁵

De Koran biedt ons verschillende gouden principes als kompas naar de waarheid. Een daarvan is: *Ken de waarheid en herken de mensen eraan, niet andersom*. De waarheid moet het referentiepunt zijn, niet individuen of groeperingen. Allah, de Almachtige, openbaart de volgende verzen:

“En indien jij de meerderheid van degenen op aarde volgt, dan zullen zij jou van het pad van Allah afbrengen.”⁶

“Zeg: ‘Is er onder jullie (zogenaamd goddelijke) metgezellen iemand die tot de waarheid leidt?’ Zeg: ‘Allah leidt tot de waarheid.’

³ Koran, 21:10.

⁴ Koran, 67:10.

⁵ Koran, 4:82.

⁶ Koran, 6:116.

Heeft dan iemand die tot de waarheid leidt er meer recht op gevolgd te worden of iemand die het goede pad niet volgt, maar zelf de goede richting gewezen moet worden? Wat is er dan met jullie? Hoe oordelen jullie?”⁷

“Maar als de waarheid hun grillen zou volgen, dan zouden de hemelen, de aarde en wie zich daar bevinden verdorven raken. Nee, Wij zijn met hun vermaning tot hen gekomen, maar zij wenden zich van hun vermaning af.”⁸

“Zij zeiden: Zullen wij jou geloven terwijl jij alleen maar gevolgd wordt door de allerverachtelijksten?”⁹

Daarom zeiden de vrome voorgangers terecht: “Kijk niet naar wie het zegt, maar naar wat hij zegt.”

Een ander belangrijk principe is: *De waarheid is niet exclusief bij een groep en valsheid niet totaal afwezig bij een ander*. Een valse groep kan elementen van waarheid bevatten maar desalniettemin op dwaalspoor zijn. De Mekkaanse polytheïsten erkenden Allah als Schepper: “En als jij hen vraagt: ‘Wie schiep de hemelen en de aarde en maakte de zon en de maan dienstbaar?’ Dan zullen zij zeker zeggen: ‘Allah’.”¹⁰

Toch worden zij in de Koran verworpen door hun afgoderij. Deze fragmenten van waarheid maken hun boodschap niet rechtgeleidend als geheel. Een vonk van waarheid in een zee van misleiding verandert de zee niet in zuiver water. Waarheid moet

⁷ Koran, 10:35.

⁸ Koran, 23:71.

⁹ Koran, 26:111.

¹⁰ Koran, 29:61.

daarom openbaringsgetrouw worden beoordeeld en niet op basis van groepsidentiteit of oppervlakkige correctheid. Het is misleidend te denken dat een groep altijd puur of absoluut waarachtig of vals is; de realiteit is genuanceerder. Het omgekeerde geldt evenzeer: zelfs een groep die fundamenteel op waarheid berust, kan op onderdelen uitspraken doen of inzichten hebben die onwaar zijn.

Een ander gouden principe dat de Koran ons uitreikt, is: *Er is geen ruimte voor imitatie of vermoedens in de hoofdzaken van het geloof*. De kern van het geloof vereist geen bemiddeling door scholen of stromingen. Allah keurt blinde navolging en vermoedens in primaire geloofszaken af:

“En als tot hen gezegd wordt: ‘Volg wat Allah heeft neergezonden na’ zeggen zij: ‘Welnee, wij volgen dat na waarvan wij merken dat onze vaders er zich aan hielden.’ Ook dan soms als hun vaders helemaal niet verstandig waren en zich niet de goede richting hadden laten wijzen?”¹¹

“Het zijn slechts namen die jullie en jullie voorouders gegeven hebben en waarvoor Allah geen enkele machtiging had neergezonden. Jullie volgen slechts vermoedens en wat jullie zelf graag willen, hoewel van jullie Heer de leidraad is gekomen.”¹²

“Zij hebben daarover geen kennis. Zij volgen slechts vermoedens en vermoedens baten niets tegen de waarheid.”¹³

¹¹ Koran, 2:170.

¹² Koran, 53:23.

¹³ Koran, 53:28.